

PEFC-ryhmäsertifiointi / Itäinen sertifiointialue
(Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala)
Kriteerin 26 mukainen toimenpideohjelma

Kuva: Jukka Hujala

1. Johdanto
2. Kriteerin sisältö ja tarkoitus
3. Toimenpideohjelma
4. Tavoitteet
5. Toteutuksen organisointi ja seuranta

Kuva: Jukka Hujala

1. Johdanto

PEFC-metsäsertifiointissa on järjestelmän käyttöönotosta lähtien kiinnitetty huomiota lasten ja nuorten metsäopetukseen. Ryhmäsertifiointin vaatimuksena se on ollut vuodesta 1999 lähtien.

PEFC-metsäsertifiointi Suomessa perustuu tällä hetkellä standardeihin ja vaatimuksiin, jotka hyväksyttiin v. 2014. Kansainvälisen hyväksyntäkerroksen jälkeen ne otettiin käyttöön vuonna 2016.

Metsäsertifiointin kriteeristö on standardissa PEFC FI 1002:2014. Kriteeri 26 käsittelee lasten ja nuorten metsätietämyksen ja luontosuhteen kehittymisen edistämistä. Tätä kriteeriä on noudatettava alueellisessa ryhmäsertifiointissa. Kriteerin sisältö esitellään seuraavassa kappaleessa.

2. Kriteerin sisältö ja tarkoitus

PEFC-kriteeri 26 on seuraava:

Otsikko	Kriteeri 26: Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittymistä edistetään
Kriteeri	Alueella on ajantasainen toimenpideohjelma, jolla edistetään lasten ja nuorten metsätietämystä ja vahvistetaan luontosuhdetta. Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.
Indikaattorit	Alueen metsäalan toimijat ⁷⁶⁾ tarkistavat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä ja koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa toimenpideohjelman vuoden kuluessa sertifikaatin tarkistamisesta. Toimenpideohjelman toteuttamisessa pyritään aktiivisesti yhteistyöhön myös muiden asiasta kiinnostuneiden, alueella toimivien tahojen kanssa. Toimenpideohjelma sisältää suunnitelman a) lasten ja nuorten metsäluontoa, metsänhoitoa ja metsätaloutta koskevan tietämyksen lisäämiseksi ja luontosuhteen vahvistamiseksi b) metsäkäyntien toteuttamisesta yhteistyössä päiväkotien ja koulujen kanssa c) metsäalan ammattiin hakeutuvien ja alalla jo opiskelevien nuorten harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen järjestämiseksi. Toimenpideohjelmissa määritellään tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Metsäsertifiointiin sitoutuneet ja muut toimenpideohjelmien laadinnassa mukana olleet tahot koostavat ja toimittavat tiedot omista tapahtumistaan sertifikaatin haltijalle.
Määritelmät	76) Kriteerin tarkoittamia <u>alueen metsäalan toimijoita</u> ovat muun muassa Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset ja puunhankintaorganisaatiot sekä yrittäjä- ja työntekijäjärjestöt.

Kriteerin tarkoituksena on, että metsäsertifiointiin sitoutuneet toimijat yhdessä muiden tahojen kanssa valmistelevat toimenpideohjelman tavoitteineen. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Ohjelma on laadittu itäisen metsäsertifiointitoimikunnan johdolla ja mukana ovat olleet lisäksi Metsäkoulutus ry, Maaseutuammattiin ry ja partiolaiset. Lisäksi on konsultoitu 4H -järjestöä ja Suomen Riistakeskusta.

3. Toimenpideohjelma

Keskeisin kriteerin mukainen työ tapahtuu kouluissa muun opetuksen yhteydessä sekä päiväkotien ulkoilupäivissä. Ensisijaisesti kohderyhmänä ovat peruskoululaiset ja tulevaa ammattiaan miettivät nuoret. Myös esikoululaiset sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten oppilaat huomioidaan soveltuvin osin. Lisäksi opettajat ja opinto-ohjaajat kaipaavat metsä- ja luontoasioiden esittelyä.

Maaseutuammattiin ry:n tehtävänä on edistää ammattitaitoisten yrittäjien ja työvoiman saatavuutta maa- ja metsätalouteen. Toiminnan kohderyhmänä ovat yläkoulu- ja lukioikäiset nuoret sekä heidän opettajat. Yhdistyksen jäsenenä ovat keskeiset metsälliset toimijat. Yhdistyksen toiminta käynnistyi vuonna 2012 Pohjois-Savossa. Yhdistyksen kautta metsäorganisaatiot ja yrittäjät osallistuvat erilaisiin tapahtumiin.

Metsävisa on Suomen metsäyhdistyksen ja Biologian ja maantieteen opettajien liiton järjestämä vuosittainen valtakunnallinen tapahtuma. Se on järjestetty jo 35 kertaa ja toteutetaan v. 2017 hie- man uudistuneella toimintamallilla ja sen jatkosta päätetään erikseen. Toimijat ovat mukana kum- miyrityksinä.

Alueella toteutetaan valtakunnallisia kampanjoita kuten esim. Metsä puhuu uusille osaajille - kam- panjaa ja Mahdollisuuksien Metsä -kampanjaa. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tuotettua materiaalia jaetaan koulujen käyttöön. Käytännön toiminnan lisäksi hyödynnetään erilaisia verkko- sovelluksia. Toteutusvastuu on kaikilla metsäalan toimijoilla.

Valtakunnallisten kampanjoiden lisäksi on myös alueellisia hankkeita kuten Sykettä Keski-Suomen metsiin, jossa koululaisia tutustutetaan metsään simulaattorin avulla.

Yksittäisten tapahtumien yhteydessä tehdään yhteistyötä mm. paikallisten 4H-yhdistysten, partio- laisten, riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kanssa. Metsätiedon lisäämi- sessä on järkevää hyödyntää kaikki lasten ja nuorten ryhmät, jotka vaikkapa satunnaisesti toimivat luonnossa. Omatoimiset retket sopivat hyvin mm. varsinaisia kohderyhmiä nuoremmille esim. esi- koululaisille.

4H -järjestö tutustuttaa lapsia ja nuoria metsään ja luontoon mm. kerhoissa, tapahtumissa, tehtä- väsivustoilla ja oppaiden avulla. 4H-yhdistysten järjestämiin koulujen metsäpäiviin osallistuu vuosit- tain tuhansia koululaisia tällä alueella. 4H -järjestö on sitoutunut PEFC-sertifiointiin nuorisojärjestö- nä ja toimittaa tiedot tapahtumiin osallistuneista metsäsertifiointin tiedonkeruuorganisaatiolle.

Suomen partiolaiset ovat merkittävä ja Suomen suurin nuorisojärjestö, joka pyrkii nuorten luonto- suhteen vahvistamiseen. Yhteistyötä Järvi-Suomen partiolaisten kanssa parannetaan. Partiolaisille toimitetaan tiivis lista siitä, mihin paikalliset lippukunnat voivat ottaa yhteyttä, jotta partiolaisten ta- pahtumiin saadaan metsäasioita. Metsätoimijat kirjaavat yhteiset tapahtumat seurantaan, mutta partiolaisten omia kokouksia tms. ei seurata metsäsertifiointissa.

Metsäalan yleisen hyväksyttävyyden lisääminen edistää myös nuorisotyötä. Metsätiedon lisäämi- nen on tarpeen vanhempien keskuudessa, jotta kouluissa ja muissa yhteyksissä saatua tietoa voi- daan kotioloissa syventää ja edelleen lisätä. Metsänomistajakunnan rakennemuutoksen myötä yhä useampi vanhempi on myös uusi tai tuleva metsänomistaja ja samalla lailla tiedon tarpeessa kuin nuoretkin.

Peruskoulun oppilaiden työelämään tutustumisjaksot tarjoavat merkittävän mahdollisuuden metsäalalle esitellä toimintaansa.

Metsäalan TET-paikkoja on markkinoitava, työhön tutustumiseen on valmistauduttava työpaikalla huolella ja tutustujalle on annettava motivoivia työtehtäviä, jotta tulosta saadaan aikaan. Vastuutahoina ovat kaikki metsäalan organisaatiot ja yrittäjät.

Metsäoppilaitoksissa ja korkeakouluissa opiskelevien harjoittelupaikkojen osalta ei ole tarvittu markkinointia, kysyntä on yleensä ylittänyt tarjonnan (poikkeuksena koneenkuljettajien harjoittelupaikat). Ongelmana on ollut metsäalan työtehtävien muuttuminen entistä enemmän valmista erikoisammattitaitoa vaativaksi ja kokonaisvastuulliseksi, jolloin suorittavan työ osuus on pienentynyt. Myös taloudelliset tekijät organisaatioiden virtaviivaistuksessa ovat olleet jarruttamassa harjoittelijoiden palkkaamista.

Harjoittelun rinnalla helpommin toteutettava metsäalan opiskeluun liittyvä yhteistyömuoto metsäalan ja opiskelijoiden välillä on ollut opinnäytetöiden tekeminen ja ohjaus. Tästä on ollut merkittävää hyötyä ja sitä on syytä edelleen lisätä.

4. Tavoitteet

Toimenpideohjelman tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten tietoja metsä- ja biotaloudesta. Kohderyhmälle kerrotaan metsätalouden vaikutuksista yhteiskuntaan ja alan tarjoamista työmahdollisuuksista. Lisäksi tavoitteena on parantaa metsäluonnon tuntemusta ja vahvistaa luontosuhdetta.

Määrälliset tavoitteet itäiselle metsäsertifiointialueelle ovat seuraavat:

Lapset ja nuoret	7 500 osallistumiskertaa
Työharjoittelijat	70 opiskelijaa
TET-harjoittelijat	50 oppilasta

5. Toteutuksen organisointi ja seuranta

Ohjelman laatimisen ja toteuttamisen keskeiset yhteistyötahot ovat sertifiointiin sitoutuneiden tahojen lisäksi koulut, 4H –yhdistykset, partiolaiset, Maaseutuammattiin ry sekä riistaorganisaatiot.

Valtakunnallista tukea ja yhteistyötä tarjoavat Suomen Metsäyhdistys, MTK, Metsäteollisuus ry, MHYP Oy, Metsäkoulutus ry, Suomen 4H-liitto ja muut yhteistyökumppanit.

Ohjelman toteutuksessa kukin osapuoli vastaa omista kustannuksistaan. Hanketoiminnan ja valtakunnallisten edistämisyhteisöjen (mm. Metsäsäätiö) mahdollisuudet hyödynnetään.

Toimenpideohjelman seurannasta vastaa metsäsertifiointitoimikunta, joka edustaa keskeisiä alueen sertifiointiin sitoutuneita toimijoita. Toimikunta hyväksyy toimenpideohjelman ja seuraa tavoitteiden toteutumista vuosittain kokouksissaan.